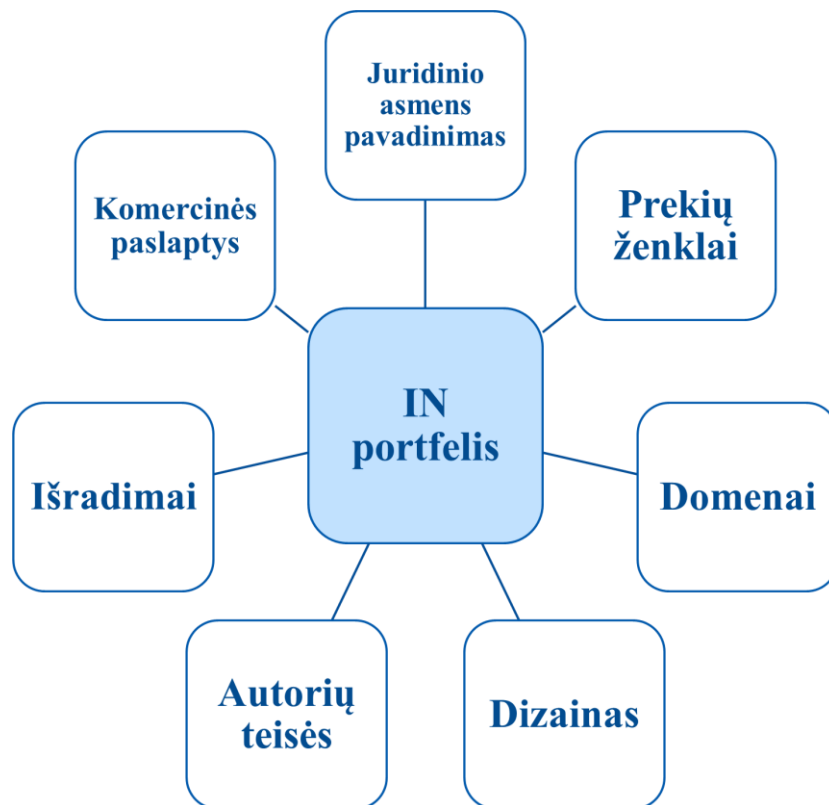

Lietuvos
Respublikos
valstybinis
patentų biuras

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ: VERSLE SUKURIAMI OBJEKTAI IR JŲ APSAUGA

Intelektinė nuosavybė (IN) – jūsų įrankis konkuruojant rinkoje ir pritraukiant vartotojus. Nors IN kūrimas dažniausiai nėra pradinis verslo tikslas, tačiau iš esmės kiekvienas verslas, kurdamas prekes ar paslaugas, savo verslo procesuose sukuria daugiau ar mažiau IN objektų.

Kodėl verslui svarbi intelektinė nuosavybė:

Mažos ir vidutinės įmonės (MVI), teikiančios paraiškas išradimams patentuoti, registruojančios prekių ženklus ar dizainą, turi ženkliai didesnes galimybes augti nei MVI, kurios to nedaro. Atlikti tyrimai rodo, kad įmonės, turinčios įvairių IN teisių rinkinį, turi 33 procentais didesnę tikimybę augti. MVI galimybės efektyviai išnaudoti savo IN teises ir taip skatinti didesnę augimą labai priklauso nuo IN objektų valdymo bei apsaugos strategijos.

Ar kiekvienas verslas sukuria intelektinę nuosavybę?

Beveik kiekvienas verslas sukuria ar turi jam priklausančių IN objektų. Juridinio asmens pavadinimas dažnai būna pirmasis IN objektas, patenkantis į IN portfelį. Remdamasi juo įmonė jau gali drausti ne tik panašių juridinio asmens pavadinimų registracijas, bet ir tapačių arba klaidinančių panašių prekių ženklų ar domenų registravimą ir naudojimą.

Iš ko susideda IN portfelis / atskirų objektų apžvalga, pagrindiniai apsaugos principai

Įmonės IN portfelį gali sudaryti tokie objektai, kaip juridinio asmens pavadinimas, prekių ženklai, domenai, dizainas, išradimai, komercinės paslaptys ir autorių teisės. Vieni jų saugomi tik įregistravus, kiti – ir be registracijos.

PREKIŲ ŽENKLAI

Tinkamo prekių ženklo pasirinkimas - ypač svarbus žingsnis sėkmingai verslo veiklai: unikalus, dėmesį patraukiantis ženklas padeda ne tik išsiskirti rinkoje, bet ir stiprinti verslo reputaciją.

Ženklo sudarantys elementai – įvairūs žymenys, pavyzdžiui, žodžiai, asmenų vardai, pavardės, meniniai pseudonimai, juridinių asmenų pavadinimai, šūkių, raidės, skaičiai, piešiniai, emblemos, erdvinės formos, spalvos ar netgi garsas arba judesys. Pagal ženklo sudarančius elementus ženklai skirstomi į žodinius, grafinius, erdvinius, garsinius, spalvinius, judesio ir kitas rūšis.

Ženklo santykis su prekėmis ar paslaugomis. Vienas iš svarbiausių registruojamam ženkliui keliamų reikalavimų – juo žymimų prekių ir paslaugų aprašymo vengimas. Ženklas turėtų būti „nutolęs“ nuo žymimų prekių ar paslaugų charakteristikų: jis neturėtų būti sudarytas iš žymenų, nurodančių prekių ar paslaugų rūšį, kokybę, kiekį, paskirtį, vertę, geografinę kilmę, pagaminimo ar paslaugos suteikimo laiką ir pan.

Santykis su ankstesnėmis teisėmis. Prieš paduodant paraišką prekių ženkliui registruoti, svarbu įsitikinti, ar teisė į šį žymenį nepriklauso kitiems asmenims. Rekomenduotina atlikti paiešką ar nėra įregistruotų ar pareikštų registruoti ankstesnių tapačių ar panašių nacionalinių, ES ar tarptautinių prekių ženklų tapačioms ar panašioms prekėms ar paslaugoms žymėti. Paiešką galima atlikti nemokamose prekių ženklų **duomenų bazėse**.

5 metų perspektyva dėl realaus ženklo naudojimo. Paduodant paraišką svarbu gerai apgalvoti, kokioms prekėms ar paslaugoms žymėti bus naudojamas ženklas. Patartina pagalvoti ir apie galimas verslo perspektyvas bent jau artimiausių 5 m. laikotarpiu, nes padavus paraišką, papildomas į ženklo apsaugą patenkančias prekes ar paslaugas galima

nurodyti tik padavus naują paraišką. Be to, 5 m. nenaudojamas prekių ženklas gali būti panaikintas suinteresuotų asmenų prašymu.

Daugiau informacijos apie prekių ženklų apsaugą rasite [VPB svetainėje](#).

DIZAINAS

Dizainas – viso gaminio ar jo dalies vaizdas, sudarytas iš gaminio ir (arba) jo ornamentikos specifinių savybių – linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagos. Naujas gaminio dizainas išskiria jį iš kitų vartotojui žinomų dizainų, suteikia gaminiui pridėtinę vertę.

Gaminio dizainas gali būti saugomas dvejopai: be registracijos autorių teisėmis arba registruojant kaip pramoninės nuosavybės objektą. Pirmu atveju ginamos dizainerio teisės dėl dizaino kopijavimo. Antru atveju, savininkas įgyja išimtinę teisę į registruotą dizainą, kurios yra platesnės ir saugo ne tik nuo tiesioginio dizaino kopijavimo, bet ir nuo panašaus dizaino, jei vartotojas pagal bendrą išpūdį negali atskirti šių dizainų. Dizaino registracija leidžia lengviau įrodyti pirmumo teises į dizainą ir jas apginti.

Registruojamas dizainas turi būti naujas ir turėti individualių savybių. Dizainas yra naujas, jeigu joks kitas tapatus dizainas iki paraiškos padavimo datos nebuvo prieinamas visuomenei. Dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu informuotam vartotojui sudarytas jo bendras išpūdis skiriasi nuo bet kokio kito iki šiol žinomo (visuomenei prieinamo) dizaino. Dizaino registracija gali būti nugincyta, jeigu dizainas nėra naujas ar neturi individualių savybių arba neatitinka kitų jam keliamų reikalavimų, pažeidžia kitų asmenų ankstesnes teises.

Daugiau informacijos apie dizaino apsaugą rasite [VPB svetainėje](#).

IŠRADIMAI:

Išradimu paprastai vadinamas naujas ir išradimo lygio (neakivaizdus atitinkamos srities specialistui), pramonėje pritaikomas problemos (uždavinio) techninis sprendimas, sietinas tiek su naujo įrengimo, produkto ar proceso sukūrimu, tiek su jau žinomo įrengimo ar proceso patobuliniu. Išradimo sukūrimas dažniausiai yra sudėtingas procesas, reikalaujantis ilgalaikių mokslinių ir finansinių investicijų į tyrimus ir kūrimą, todėl išradimą sukūrusiam asmeniui ar jo teisių perėmėjui yra naudinga užpatentuoti išradimą ir įgyti patentu suteikiamą išradimui teisinę apsaugą, kuri tam tikrą laikotarpį garantuoja išimtinę patento savininko teises į išradimą.

Kodėl svarbu patentuoti? Patentas suteikia išimtinę teisę į išradimą (naują įrenginį, produktą ar procesą), pagal kurią tik patento savininkas turi teisę gaminti, parduoti ar kitaip naudoti savo išradimą. Patento suteikiama išimtinė teisė sudaro galimybes neleisti konkurentams gaminti ar parduoti tokių pačių produktų. Patentas – priemonė užtikrinti verslo konkurencingumą. Patentą taip pat galima licencijuoti, patentas gali palengvinti komercinių partnerių paiešką.

Daugiau informacijos apie išradimų apsaugą rasite [VPB svetainėje](#).

IN OBJEKTŲ DERINIMAS TARPUSAVYJE:

Tas pats produktas gali būti apsaugotas keliomis IN teisėmis:

- Gaminio technologija – patentas arba komercinė paslaptis
- Gaminio išorinis vaizdas – dizainas
- Gaminio pavadinimas rinkoje – prekių ženklas
- Gaminio reklaminis katalogas ir naudojimo instrukcija – autorių teisės
- Interneto svetainė – domenas ir autorių teisės

IN OBJEKTŲ REGISTRACIJA IR APSAUGA:

- IN teisių apsauga teritorinė: svarbu apsaugoti IN objektus ten, kur verslas jau vykdomas arba planuojamas vykdyti.
- IN objektų apsauga teminuota: svarbu nepamiršti laiku pratęsti IN objekto galiojimą.
- IN saugo tokį objektą, koks yra registruotas – pasikeitus objektui svarbu įvertinti naujos registracijos poreikį.

IN PORTFELIO VALDYMAS IR STEBĖSENA:

Efektyviam ir daugiausia pridėtinės vertės sukuriančiam IN portfeliui svarbu nuolatinė priežiūra ir periodinė verslo procesų peržiūra:

- Kas jau saugoma?
- Kas naudojama?
- Ar naudojama tai, kas registruota?
- Kas naujo sukurta verslo procesuose?
- Ar naujai sukurti IN objektai nepažeidžia ankstesnių trečiųjų asmenų teisių?
- Kokiems naujai sukurtiems IN objektams trūksta apsaugos?
- Ar IN objektų kūrimo procesai ir jų apsauga tinkamai reglamentuoti sutartimis su darbuotojais bei trečiaisiais asmenimis?

KURKITE, APSAUGOKITE IR NAUDOKITE!

Jeigu turite klausimų dėl prekių ženklų, dizaino ir išradimų apsaugos – susisieki su mumis elektroniniu paštu **info@vpb.gov.lt** arba telefonu 8 5 278 0290.

Jeigu pageidaujate nuotolinės vaizdo konsultacijos – susitarkime dėl Jums patogaus laiko ir aktualaus klausimo elektroniniu paštu **info@vpb.gov.lt**.

www.vpb.gov.lt

Lietuvos
Respublikos
valstybinis
patentų biuras